

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛУ КРАЄЗНАВСТВА ТА ГЕНЕАЛОГІЇ БІБЛІОТЕКИ КОНГРЕСУ США

У сучасних умовах масового розвитку краєзнавчого руху в Україні, відродження краєзнавства як галузі наукової та практичної діяльності особливої актуальності набуває вивчення зарубіжного досвіду в цій сфері [1, С. 15].

Одним із напрямів діяльності Бібліотеки конгресу США на сучасному етапі є збирання, оброблення, зберігання документів краєзнавчої тематики, а також організація доступу користувачів до них. Бібліотека конгресу США має унікальні фонди генеалогічних та краєзнавчих вітчизняних і зарубіжних видань, формування яких було розпочато ще 1815 р. придбанням бібліотеки Томаса Джефферсона. Сьогодні у структурі Відділу гуманітарних та соціальних наук бібліотеки працює Читальний зал краєзнавства та генеалогії, у якому сформовано фонди краєзнавчих та генеалогічних документів, створено довідково-пошуковий апарат до них, здійснюється бібліотечно-інформаційне та бібліографічне обслуговування користувачів, співробітниками укладаються бібліографічні покажчики та путівники, формуються бази даних тощо.

Як одна з провідних генеалогічних колекцій країни, бібліотека має більше ніж 50 тис. генеалогій та 100 тис. краєзнавчих видань. Особливо цінними є колекції, що стосуються Північної Америки, Британських островів, та німецькі джерела. Ресурси, пов'язані з королівськими сім'ями та дворянством, а також геральдичні джерела, надають унікальним фондам міжнародного значення і роблять бібліотеку однією з небагатьох, що надають подібні послуги в США [2].

У фондах знаходяться книги, періодичні видання, мікрофільми, фотодокументи, карти та інші друковані, рукописні та нетрадиційні документи. Крім того, у Читальному залі краєзнавства та генеалогії

користувачам пропонуються 6 тис. довідкових видань, а також спеціальні каталоги та покажчики [2].

Плідним напрямом роботи Читального залу краєзнавства та генеалогії є підготовка бібліографічних видань. Серед найвідоміших фундаментальних праць, які є у фондах багатьох бібліотек США, необхідно виокремити бібліографію Меріон Камінкової (Marion Kaminkow) «Genealogies in the Library of Congress», яка вийшла у двох томах 1972 р. (доповнення до неї вийшли у 1977, 1981, 1987 рр.). Академічністю підготовки виділяється також п'ятитомна бібліографія «United States Local Histories in the Library of Congress», що була укладена також за редакцією Меріон Камінкової, і вийшла друком у 1975-1976 рр. Заслугує на увагу путівник «The Library of Congress: a Guide to Genealogical and Historical Research», підготовлений Джеймсом Ніглсом (James Neagles) 1990 р. [2].

У приміщенні Читального залу краєзнавства та генеалогії відсутній відкритий доступ користувачів до фондів. Крім того, якщо видання мікрофільмоване, видача його оригіналу на традиційному носії заборонена. Книги з генеалогії, геральдики та історії не видаються на міжбібліотечний абонемент. Однак, на абонементі або для платного придбання доступні мікрофільмовані матеріали (переважно видання 1876-1900 рр.) [3].

У Читальному залі краєзнавства та генеалогії забезпечується доступ користувачів до передплачених Бібліотекою конгресу США баз даних із відповідної тематики. Наприклад, «Ancestry Library Edition» (надає доступ до 1,5 млрд. імен та 4 тис. баз даних), «HeritageQuest Online» (дослідницькі матеріали з сімейної історії та американської культури, доступ до предметних покажчиків 6,5 тис. генеалогічних та краєзнавчих періодичних видань світу), «Accessible Archives», «New England Ancestors», «America: History and Life», «Archives USA», «Biography and Genealogy Master Index», «ProQuest Historical Newspapers» та інших.

Для ознайомлення читачів із генеалогічними та краєзнавчими ресурсами Бібліотеки конгресу, персонал Читального залу краєзнавства та

генеалогії проводить групові екскурсії та огляди, які обов'язково повинні замовлятися завчасно. Наприклад, курс «Ресурси для генеалогічних досліджень у Бібліотеці конгресу» розроблений як базовий для проведення генеалогічних досліджень із використанням фондів та колекцій Бібліотеки конгресу США. У рамках цього курсу вивчаються основні поняття, пов'язані з проведенням генеалогічного дослідження, окреслюються ресурси та засоби Читального залу краєзнавства та генеалогії: упорядковані сімейні історії, краєзнавчі дослідження, міські путівники та довідники, телефонні книги, довідкові фонди. Окрема увага зосереджується на вивченні пошукових можливостей електронного каталогу Бібліотеки конгресу та ознайомленні з ресурсами Інтернету. Відвідувачів курсу також навчають знаходити та користуватися графіками та покажчиками переписів населення, корабельними пасажирськими списками, військовими та пенсійними списками і реєстрами, цвинтарними реєстрами, церковними, придворними записами та іншими документами, необхідними при проведенні генеалогічних досліджень. У межах курсу обов'язково проводиться екскурсія у приміщення Читального залу. Курс розрахований на півтори години і у 2012 р. проводиться по середах двічі на місяць. Запис на курси здійснюється як у традиційному, так і в онлайн-режимі [2].

Ресурси Читального залу краєзнавства та генеалогії розкриваються також у 90-хвилинному ознайомчому курсі для відвідувачів, що прийшли вперше, підготовленому Відділом гуманітарних та соціальних наук.

Фахівці Читального залу заохочують користувачів першочергово звертатися до ресурсів місцевих бібліотек, які у більшості випадків оперативніше задовольняють їх краєзнавчі та генеалогічні потреби. При надсиланні запиту до Бібліотеки конгресу користувач повинен повідомити, з ресурсами яких інформаційних та бібліотечних установ він вже працював, для того, щоб уникнути дублювання в обслуговуванні.

На сторінці Читального залу краєзнавства та генеалогії у структурі веб-сайта Бібліотеки конгресу США (<http://www.loc.gov/rr/genealogy>) користувачам надається віртуальна довідка, яка виконується впродовж п'яти робочих днів. Крім того, тут пропонується декілька онлайн-екскурсій, представлених співробітниками відділу. Зокрема, «Афро-американські генеалогічні дослідження у Бібліотеці конгресу» (автор – Ахмед Джонсон, тривалість – 29 хвилин), «Досліди свою сімейну історію у Бібліотеці конгресу» (автор – Джеймс Свіні, тривалість – 48 хвилин), «Амішські джерела у Бібліотеці конгресу» (автор – Пол Коннор, тривалість – 12 хвилин). На сторінці Читального залу подано також перелік бібліографічних покажчиків та путівників, укладених його співробітниками, та надано посилання до їх повнотекстових версій у форматі .pdf

Читальний зал краєзнавства та генеалогії працює у понеділок, середу, четвер з 8.30 до 21.30, у вівторок, п'ятницю, суботу – з 8.30 до 17.00, неділя та федеральні свята – вихідні дні, знаходиться у Вашингтоні. Користувачі обслуговуються за загальним читацьким квитком Бібліотеки конгресу США [3].

Отже, сучасний інтерес суспільства до питань краєзнавства та генеалогії сприяє розвиткові відповідного напрямку діяльності однієї з провідних книгозбірень світу – Бібліотеки конгресу США.

Список використаних джерел:

1. Кушнарєнко, Н.М. Бібліотечне краєзнавство [Текст]: підручник / Н.М. Кушнарєнко. – К.: Знання, 2007. – 502 с.
2. Local History and Genealogy Reading Room (Humanities and Social Science Division, Library of Congress [Electronic resource] // Library of Congress – Electronic data. – [Washington], s.n. – Mode of access: World Wide Web: URL: <http://www.loc.gov/rr/genealogy>. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: October 6, 2011.

3. Local History&Genealogy Reading Room Security Policy [Electronic resource] // Library of Congress. – Electronic data, PDF 23 KB. – [Washington], s.n. – Mode of access: World Wide Web: URL: http://www.loc.gov/rr/genealogy/security_policy.pdf. – 2 p. – Eng. – The title from the screen. – Bibliogr. description based on: February 4, 2009.